

1.400 burgers eisen maar liefst 28 miljoen euro: waarover gaat proces tegen chemiereus 3M?

[Artikel luisteren](#) | 5min

[Meer info](#)

Vandaag start in Antwerpen de zaak van burgercollectief Darkwater 3M tegen het gelijknamige bedrijf, 3M. Liefst 1.400 buurtbewoners beschuldigen de chemiereus, dat de PFAS-verontreiniging in de regio veroorzaakte, van overmatige burenhinder. Ze eisen in totaal 28 miljoen euro schadevergoeding. Want, zo klinkt het: "Volgens de grondwet heeft iedereen recht op een gezond leefmilieu."

Vincent Merckx

🕒 di 24 feb. 05u18

Deze rechtzaak is er eentje naar het voorbeeld van Amerikaanse *class actions*. Daarin kunnen verschillende benadeelde partijen zich verenigen tegen dezelfde beklagde.

In 2023 kende de vrederechter al eens een [schadevergoeding van 2.000 euro toe aan een Zwijndrechts gezin](#) omwille van burenhinder door 3M. Advocaat Geert Lenssens, die het gezin vertegenwoordigde, zag dat toen als een pilootproject. "Het hek is van de dam voor de duizenden mensen die in de buurt wonen", besloot hij na de uitspraak.

Een week later [startte het burgercollectief Darkwater 3M daadwerkelijk een massaprocedure op](#), met dezelfde klacht als uitgangspunt. Uiteindelijk sloten 1.400 mede-eisers zich daarbij aan. Elk van hen heeft verhoogde PFAS-waarden in het bloed, of bezit door PFAS vervuilde grond, en woont binnen een straal van 15 kilometer rond de fabriek.

PFAS zijn de zogenoemde forever chemicals, duizenden verschillende chemische stoffen die niet afgebroken worden in de natuur en zich kunnen opstapelen in het menselijk lichaam. Verschillende PFAS vormen een bewezen risico voor de gezondheid. Ze kunnen bijvoorbeeld het immuunsysteem en de voortplanting aantasten, en zijn mogelijk kankerverwekkend. PFAS staan volop in de belangstelling sinds het schandaal rond 3M dat in 2021 losbarstte. Toen kwam er een grootschalige vervuiling aan het licht met de PFAS-soort **PFOS** die in de 3M-fabriek in Zwijndrecht werd gebruikt.

150 keer hoger dan de norm

Ook deze keer moet de vrederechter zich uitspreken over de vraag of 3M burenhinder heeft veroorzaakt. 'Burenhinder' is juridisch gezien een breed concept, argumenteert advocaat Lenssens. "Denk maar aan burens van een luchthaven die in een andere gemeente wonen, maar die toch 'buur' zouden kunnen zijn."

"In de zaak-Verstraete (de pilootzaak uit 2023, red.) heeft de rechter geoordeeld dat zij inderdaad burens waren. Ze wonen op 1 kilometer afstand van de fabriek en hebben vrij hoge PFOS-waarden in het bloed."

Familievader Kurt Verstraete had op het moment van de zaak 1.023 microgram PFOS per liter in het bloed, 150 keer hoger dan de Europese gezondheidsnorm. Aangezien 3M de enige producent van de stof in de wijde omtrek is, kon die vervuiling enkel van de fabriek afkomstig zijn.

"Dachten dat we goed bezig waren, maar toen kwamen bloedresultaten": Veerle, Geert, René en Thomas klagen chemiereus 3M aan

🕒 di 24 feb.

Lenssens zal nu pleiten dat dat opgaat voor alle mede-eisers. "Iedereen in de groep van eisers zit boven de detectiegrens van 0,10 microgram PFOS per liter bloed", zegt hij. "Heel de zone waarin ze leven, tot minstens 15 kilometer rond de fabriek en nog verder tot aan de Westerschelde, is geen gezond leefmilieu. Nochtans zegt de grondwet dat iedereen daar recht op heeft."

28 miljoen euro

De eisers vragen samen tot 28 miljoen euro, of 20.000 euro per persoon.

Volgens advocaat Lenssens is het exacte bedrag echter "nog niet aan de orde". Hij benadrukt dat het om een provisor bedrag gaat, zeg maar een voorschot op mogelijke kosten die er nog aan komen. Denk bijvoorbeeld aan extra saneringswerken die in de toekomst uitgevoerd zouden moeten worden, of gezondheidsschade die pas binnen enkele tientallen jaren zou opduiken.

"Maar het is de rechter die daarover beslist", zegt Lenssens. "Die kan in een latere fase, over de cijfers, tot andere bedragen komen."

"Niet voor vrederechter"

Toch is er ook kritiek op die tactiek. "Het is niet evident dat dit een succes zal worden", zegt milieujurist Isabelle Larmuseau. De lat voor het PFAS-gehalte in het bloed dat de eisers moeten kunnen aantonen, ligt volgens haar te laag, en de afstand van 15 kilometer tot de fabriek is te groot.

Bovendien is dit volgens haar geen zaak voor een vrederechter. Die komt normaal tussen in kleinere burengeschillen zoals overhangende takken of te luide feestjes. Maar dit is een grote vervuilingenzaak.

“ Dit is een cadeau dat 3M niet verdient. Zij moeten voor de strafrechter komen

"Bij een burenhinderzaak gaat het om foutloze aansprakelijkheid. Er wordt dus geen misdrijf vastgesteld, en ook geen onderzoek gevoerd naar mogelijke misdrijven. Dat is een cadeau dat 3M volgens mij niet verdient. Het bedrijf en de bedrijfsleider moeten voor de strafrechter komen."

Nog een maand

3M Belgium laat via mail weten dat het "zijn verweer tegen deze vorderingen in de rechtbank voert".

"Alle PFAS-productie in de Zwijndrechtse vestiging werd in 2024 voltooid en stopgezet. 3M heeft al maatregelen genomen met betrekking tot de PFAS die vóór de uitfasering werden geproduceerd, en 3M zal daartoe ook maatregelen blijven nemen. In nauw overleg met de verschillende belanghebbenden op zowel Vlaams als gemeentelijk niveau, blijft 3M Belgium zijn bodemsaneringsplannen uitvoeren in het gebied dat is vastgesteld door het beschrijvend bodemonderzoek dat OVAM heeft beoordeeld."

En zo klinkt het nog: "3M Belgium komt ook zijn verplichtingen na zoals afgesproken in de saneringsovereenkomst die in 2022 is gesloten met de Vlaamse overheid, en voert de saneringsplicht uit die het Vlaamse Bodemdecreet oplegt."

Nog tot donderdag krijgen alle betrokken partijen, ook 3M, de kans om hun argumenten mondeling te verdedigen in de rechtbank. In principe moet de rechter daarna binnen de 4 weken uitspraak doen, maar door de complexiteit van deze zaak kan het ook langer duren.

Meer weten over

 [Justitie](#)

 [PFAS-vervuiling](#)

 [Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht](#)
